

DIA MUNDIAL DEL TEATRE 27/03/2010

MANIFEST DE L'ASSOCIACIÓ D'ACTORS I DIRECTORS PROFESSIONALS DE CATALUNYA.

En primer lloc vull agrair a l'Associació D'actors i Directors i al seu president Joan Maria Gual la « mala idea » de convidar-me a parlar avui, dia mundial del Teatre 2010, sobre teatre o sobre el dia mundial del teatre, o sobre alguna cosa relacionada amb aquesta efemèride.

Ho agraeixo, malgrat que com diu Groucho Marx: “jo mai no formaria part de cap entitat o club que em tingues a mi com a soci” i menys se m'acudiria convidar-me a parlar en públic.

La veritat amics, no tant amics, indiferents, i fins i tot enemics (que d'això també n'hi ha) que m'escolteu es que mai m'han fet feliç del tot els anomenats “dies de”. Es com si un dia brillant, insòlit, únic, justifiques i fes oblidar tot allò que significa un ofici, una vocació una realitat, un llarg recorregut, complex i molt sovint difícil; estimulants però precari. Molts ho sabeu i ho sabem. Marketing? Xirinola? Apaivagador de consciències culpables? O simplement passar l'estona i fer petar la xerrada.

Però encara que fos només per aquest darrer motiu - fer petar la xerrada - ja valdria la pena trobar-nos, veure'ns i parlar de coses que ens igualen o fins i tot que ens diferencien, però que al cap i a la fi ens enganxen, ens apassionen i ens fan viure impregnats d'elles: en aquest cas el teatre o els teatres perquè qui pot dir que existeix només un tipus de teatre?

O sigui que avui soc feliç- tot allò que es pot ser evidentment- de ser aquí a la meua ciutat, entre la meua gent intentant articular quelcom d'interès sobre el teatre. Encara que amb gran inseguretat perquè les seguretats i certes sovint impúdiques que ens envolten en els inicis es van transmutant al llarg del camí que conforma la nostra experiència, en preguntes, preguntes i més preguntes sense resoldre. Jo diria que el teatre i la vida son un cúmul de preguntes a les quals intentem donar resposta. La resposta es una altre pregunta i sobre aquesta dialèctica teixim tot un món d'aproximacions sobre els grans temes que ens preocupen i ens envolten. El ser humà enfrontat a si mateix com a ésser finit, contradictori i desconegut i per altra banda enfrontat amb la societat que el defineix i el limita. Jocs íntims, jocs de poder, jocs de debò i sense retorn que tot convertint-los en escena i oferint-los com un mirall als altres, ens donen si més no una mica de llum sobre tots plegats. Va ser Ramon Maria del Valle Inclan qui va dir: “toda nuestra estética nace del hecho de saber que un día hemos de morir.” I on llegim estètica ben cert que podem afegir ètica. O com deia aquell el teatre es una habitació amb vistes cap al interior del ésser humà i oberta a la societat que hem creat i al mateix temps ens conforma a nosaltres.

Jo diria que una de les característiques més importants del teatre es el seu caràcter col·lectiu, el seu mestissatge. Requereix d'uns oficiants i d'un auditori que treballen junts, que intercanvien sensacions, emocions, raonaments, paradoxes, sensibilitats, que fan d'ells- si la corrent es continua i reveladora- gent millor. Per això es tant important

el compromís. El compromís dels oficials i el compromís del públic. El compromís individual i el compromís col·lectiu. El compromís, un bé escàs en aquest món neocapitalista que intenta reinventar-se des de el no rés, que afaforeix les actituds insolidàries, i crea monopolis castradors de la llibertat associativa.

En el missatge de Judi Dench, la gran actriu parla del teatre en un pla general, nosaltres avui parlem de la nostra realitat concreta, una realitat forta arrelada en una magnífica història col·lectiva al llarg del anys no exempts de gravíssimes dificultats i mancances. Estic pensant no només en el teatre català del període democràtic, no només en els grups independents dels anys darrers del franquisme, sinó també en tota aquella professió de la postguerra que va fer del seu testimoni un edifici sòlid sobre el qual establir identitats reals del nostre teatre. Compromís, llengua, identitat i solidaritat a pit descobert, en temps foscos i de persecució.

Es la nostra realitat teatral el millor dels móns possibles? Seguim creient en el poder transformador del teatre encara que sigui en petites dosis? Arrisquem en les propostes escèniques perquè creiem en elles o creiem més en el marketing de les idees? Ens sentim solidaris els uns amb els altres o hem creat un mercat en el qual el “campi qui pugui” es llei i costum? Ens evadim o acudim al teatre buscant un plaer superior i que ens porti cap al coneixement? Es evident que estem millor que fa anys...millor que quants anys? Abaixem el cap davant el mercat possibilista o encara hi ha qui te ganes de –com deia Salvat Papasseit- escopir a les closques pelades dels cretins? Preguntes, preguntes, preguntes...

Aquest any, aquesta darrera temporada, han marxat, ens han deixat, grans companys. Companys que tenien una clara visió del teatre i jo diria que de la vida. Però també arriben, han arribat, un munt de gent, companys, (seran grans companys) que volen assolir una professió i tenir una clara visió del teatre i jo diria que de la vida. Tota la sort per ells. I el desig de que sempre es facin preguntes, que dubtin, que facin del seu ofici un estudi continuat, i de l'estudi continuat un ofici, que creguin que el teatre es alguna cosa més que metamorfossejar-se en altres pells, que viatgin des de el tresor de la tradició al tresor de la innovació, que sàpiguen ser solidaris, que tinguin clar qui es l'amic i qui l'enemic, que s'atreveixin a equivocar-se, que no creguin en l'èxit fàcil, que estiguin disposats a donar el millor de si mateixos, sabent que no sempre seran reconeguts, que no dubtin en enfrontar-se a aquells que en nom del teatre, la política, el mercat o ves a saber què, voldran segrestar la seva llibertat artística, que surtin a cercar al públic però que no cedeixin davant del públic...

Una de les coses més terribles que li pot passar a qualsevol persona es perdre la il·lusió. L'hem de mantenir viva clara i atenta com el primer dia sabent que sempre podem millorar, sempre podem aprendre, sempre podem i devem créixer i estar disposats a canviar de parer amb coherència. Com deia Manolo Vazquez “ inutil cosmonauta el que contempla estrelles, para no ver las ratas” i “la utopia no es un derecho, es un deber” Deixar-se anar, esvair-se, refugiar-se en el miratge d'un mateix per acabar convertit en una marca buida de contingut, negar-se a evolucionar, perdre la humilitat, practicar el transfuguisme artístic de manera sistemàtica, pot donar bons resultats immediats, però conduirà inexorablement a l'aniquilació més absoluta.

Amics, romans, compatriotes, no he vingut aquí a parlar del Cesar...
He vingut a celebrar amb vosaltres un dia, un dia més de supervivència del teatre.
Un dia mundial. El teatre es viu. I nosaltres som teatre. I el teatre es vida. I nosaltres
també. No ho espatllem. No jutgem al jutge. El jutge bo que no jutge. Que juga.
Juguem. Fem comèdia. Tal dia farà un any. Pels segles dels segles

I com deia Prevert, no deixeu jugar mai amb llumins als intel·lectuals, perquè el mon
mental senyors, menteix monumentalment. I que els grans senyors dels oracles es
quedin a casa amb els seus mots encreuats, que nosaltres, la gent del teatre, ens
quedarem dalt d l'escenari cercant de debò la veritat de les coses tot fent veure que som
personatges de ficció.

Salut!

Mario Gas